

BEZIGE BURGERS

Inspiratiegids voor initiatieven voor en door gezinnen

TOTALLY

Voorwoord 4

Inleiding 7

Het uitwerken van een idee 8
- Het begint met een gevoel... 8
- Een groepje 'trekkers' 11
- Even scherpstellen 12
- Besluit 16

Samen een burgerinitiatief vormgeven 17
- Ieder zijn of haar rol 19
- Geen D.I.Y. (Do It Yourself) maar D.I.T. (Do It Together)! 24

Op zoek naar structuur en ondersteuning 30
- (In)formele structuren 30
- Financiële en materiële ondersteuning 36

Reflectie/proces 48
- Duurzaam voortbestaan 48
- Relaties koesteren en onderhouden 49
- Inhoudelijke ruimte creëren 52

Ondersteunende organisaties 55
- Wie doet wat? 58
- Lijst van de ondersteunende organisaties 59

Lijst van de geïnterviewde initiatieven 63

VOORWOORD

In elke gemeente zijn er steeds meer burgers die initiatief nemen of bereid zijn om dat te doen. Een toenemend aantal lokale besturen onderneemt ook zelf actie om deze krachten in de samenleving te stimuleren, te faciliteren en te ondersteunen. Deze ondersteuning is zeer uiteenlopend van aard en kan gaan van het aanpassen van de omgevingsvergunning, het omkaderen van de vrijwilligerswerking tot het beschikbaar stellen van grond of infrastructuur. Deze initiatieven ontstaan meestal vanuit een persoonlijke betrokkenheid en passen vaak niet in de hokjes van het lokale bestuur.

Als VVSG zijn we overtuigd van het belang om dit proces te omarmen en te versterken, al beseffen we tegelijk dat dit wat extra durf en moed vergt van de politieke verantwoordelijken en de initiatiefnemers. We zien heel mooie dingen gebeuren waar we veel uit kunnen leren. We merken bij de vorming van de nieuwe beleidsploegen dat burgerparticipatie als bevoegdheid wordt opgenomen door leden van het college van burgemeester en schepenen of door gemeenteraadsleden. Beleidsplannen of -voorstellen worden in een eerste vroege fase afgetoetst, onderbouwd, geconsolideerd samen met burgers en relevante actoren. Deze actieve betrokkenheid maakt burgers wakker, stimuleert hen een mening te vormen en dynamiseert hen vaak om mee de handen uit de mouwen te steken en zich te engageren als vrijwilliger.

Zo merken we dat het lokaal bestuur bij uitstek de verbinder is tussen lokale overheidsinitiatieven, burgerinitiatieven en ondernemerschap, op een manier dat zij elkaar complementair versterken. Het lokaal bestuur maakt in coproductie met zijn partnerorganisaties en inwoners werk van een solidaire, inclusieve samenleving, waarin iedereen een plaats heeft maar waarin iedereen ook zijn rol en verantwoordelijkheid opneemt.

Inzetten op actieve betrokkenheid van kinderen en gezinnen staat ook centraal in de lokale dienstverlening van Kind en Gezin en zijn vele lokale partners. We willen samen met kinderen en hun gezinnen een betekenisvol aanbod ontwikkelen en meer ruimte maken voor hun stem.

Dit krijgt onder meer vorm binnen de Huizen van het Kind en in de recente dynamiek van buurtgerichte netwerken voor kinderen en gezinnen. De uitdaging van deze netwerken is ook meer oog te hebben voor waar er lokaal energie en dynamiek zit bij burgers en waar er gangmakers zijn die gezinnen en organisaties kunnen enthousiasmeren.

Energie, dynamiek en betrokkenheid van gezinnen, die vinden we bij uitstek bij de vele burgerinitiatieven waar burgers en gezinnen zelf de handen uit de mouwen steken, mensen verbinden en vooral samen dingen doen!

Voor Kind en Gezin zijn burgerinitiatieven door en voor gezinnen daarom zeer waardevol. We zien deze initiatieven complementair aan een goed uitgebouwd aanbod voor gezinnen vanuit basisvoorzieningen verbonden in sterke netwerken. Zo zoeken we samen met gezinnen, partners en actoren in de brede leefomgeving naar oplossingen die aansluiten op de noden en verwachtingen van gezinnen en kinderen.

Mieck Vos
Algemeen Directeur
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw

Katrien Verhegge
Administrateur Generaal
Kind en Gezin

SAFIA
EN DE DROOMBELLEN

INLEIDING

Vandaag lijkt het al individualisering en polarisering wat de klok slaat. Gelukkig zien we heel wat nieuwe vormen van solidariteit en ontmoeting ontstaan. Dit is onder meer het geval bij burgerinitiatieven die gezinnen centraal stellen. Het zijn niet meer louter de overheid, intermediairen en professionals die gezinnen willen ondersteunen, ook burgers en gezinnen zélf steken de handen uit de mouwen.

Met deze inspiratiegids willen we huidige en toekomstige burgerinitiatieven voor gezinnen inspireren en ondersteunen bij de opstart, het vormen van een krachtig team, het opzetten van structuren, het zoeken naar financiële en materiële ondersteuning en het reflecteren over groei en toekomst. Daarnaast willen we ook (gezins)ondersteunende organisaties, instanties en overheden warm maken voor deze burgerinitiatieven en hen aanzetten tot mooie samenwerkingen en partnerschappen.

De gids kwam tot stand via samenwerking tussen het Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool) en de Gezinsbond met steun van Kind en Gezin en vloeit voort uit onderzoek ter voorbereiding van de Gezinsconferentie op 14 maart 2019, "Burgerinitiatieven voor gezinnen, door gezinnen". We focusten op initiatieven waar burgers en gezinnen de belangrijkste initiatiefnemers zijn, waarin gezinnen (ouders en kinderen/ jongeren) centraal staan en die het persoonlijk belang overstijgen.

Onmisbaar bij het maken van deze gids was de medewerking van de trekkers, de vrijwilligers en de medestanders van de talrijke initiatieven die we mochten interviewen (een lijst van de deelnemende initiatieven vind je op p. 63). We willen hen hierbij allemaal hartelijk danken voor hun tijd en hun engagement en wensen hen een mooie toekomst toe!

HET UITWERKEN VAN EEN IDEE

HET BEGINT MET EEN GEVOEL...

> *Ik had het gevoel dat ik daar iets mee moest doen!*
> ***Weekend voor Mannen, Vaders en Zonen, WMVZ***

Burgerinitiatieven groeien vanuit een ervaren nood, een behoefte. Vaak gaat het om een persoonlijke ervaring of die van een nabij gezinslid. Soms is een gevoel van verontwaardiging over een toestand, zo krachtig dat het tot actie aanzet. Iemand voelt zich geroepen – en in staat – om er iets aan te doen.

> *Sommige mensen kunnen niet anders. Dat is een innerlijke drang. Die móeten dat doen, en dan doe je dat ook.*
> ***De Kast***

> *Ik zag het als mijn taak om ervoor te zorgen dat hier iets aan gedaan wordt.*
> ***Mangoboom in Bloei***

Maar wat is 'voldoende' om effectief een initiatief op te starten?

De eerste vereiste ligt voor de hand, maar het is toch nuttig om hier in alle rust even bij stil te staan voor je je in de actie lanceert. Kan je als 'trekker' of initiatiefnemer bogen op een flinke dosis gedrevenheid en engagement? Het opzetten van een burgerinitiatief vraagt immers heel wat van de initiatiefnemer(s). Kan je (enkele van) volgende persoonlijke eigenschappen aanvinken, dan ben je alvast goed gewapend:

- *Ietwat koppig*
- *Energiek*
- *Gepassioneerd*
- *Optimistisch*

Nu nog 'goesting' om iets aan een bepaalde situatie te doen en je bent vertrokken.

Iemand met kennis van zaken zei ons: 'Het komt allemaal in orde. Je bent gedreven genoeg ...' We hebben dat dan letterlijk gezegd: oké, we doen het gewoon, we springen.
Casa di Mauro

Volgende stap: je goed informeren. Bestaat er een gelijkaardig initiatief, of wil je een bestaande werking kopiëren naar een andere regio? Draai daar dan eens een tijdje mee, zo krijg je meteen al een goede inschatting van wat er in de dagelijkse praktijk allemaal bij komt kijken. Ga ook eens langs bij een ondersteunende organisatie, die samen met jou een blik op de toekomst kan werpen. Ze zullen je helpen om idealisme en realisme van elkaar te onderscheiden, zonder daarbij je enthousiasme te dempen. Integendeel: ze zullen de eersten zijn om je enthousiasme te erkennen en je aan te raden het te gebruiken.

Blijf hoog mikken, want de pijl zakt altijd bij het schieten.
Trefpunt Zelfhulp

Het moet plezant blijven.
Lieve Zusjes Stoere Broers, LZSB.

Helping must be fun.
Trefpunt Zelfhulp

Als tegenslagen je pad kruisen, kan je wel eens ontmoedigd raken. Trek je dan op aan het optimisme van vele mede-initiatiefnemers, die je zullen aanraden geen energie te steken in negatieve dingen.

Het glas is halfvol, niet halfleeg. Elke dag is een nieuwe dag; uit tegenslag leer je. Als je het zo niet doet, dan hou je het niet vol.
't Gulderijtje

Wie volhoudt blijkt op een bepaald moment toch een evenwicht te vinden. Je blijft er misschien evenveel tijd en energie in steken, maar je haalt er ook veel uit. Engagement geeft je veel voldoening en wordt als bijzonder zingevend ervaren. Verbondenheid voelen, een nieuw sociaal netwerk opbouwen: initiatiefnemer zijn heeft ook heel wat voordelen.

> *We horen wel vaak: "Je steekt daar toch zoveel tijd en zoveel werk in ..." Dat vindt zijn balans op een bepaald moment. En de energie die je eruit haalt, kun je er opnieuw insteken. Dat is het leuke eraan! Tuurlijk leg je je af en toe vermoeid in je zetel, wie niet?*
>
> ***De Egeltjes***

Niet elke initiatiefnemer moet zelf de onvermoeibare, energieke trekker blijven om een waardevol idee te laten uitgroeien tot een duurzame praktijk. Zo kunnen ondersteunende organisaties (zoals bijvoorbeeld Similes, zie p. 61) het werk van mensen met goede ideeën oppikken en voortzetten. De oorspronkelijke trekker kan het initiatief dan verder opvolgen door bijvoorbeeld eens per maand een vergadering bij te wonen.

> *Niet bang zijn. Het is hard werken, ja, en als je dat niet wilt doen, dan moet je er zelfs niet aan beginnen. Maar het is perfect mogelijk als je een paar mensen om je heen hebt die echt gemotiveerd zijn, die veel willen doen. Dat is een perfecte start.*
>
> ***Daskalia***

P!

Informeer jezelf over wat je te wachten te staat, het best zowel in theorie als in praktijk. Denk na over wat je precies verwacht en wilt investeren en ga hierover in gesprek met mensen en organisaties met ervaring. Op p. 59 vind je meer info over wat ondersteunende organisaties zoal kunnen betekenen voor jou.

EEN GROEPJE 'TREKKERS'

Die 'paar gemotiveerde mensen' vormen een volgend onmisbaar ingrediënt voor een geslaagd burgerinitiatief: een – nog officieus - team van gelijkgestemde personen, die dezelfde passie of droom delen. Het basisidee bouwt meestal verder op kennis, talenten en vaardigheden die al aanwezig waren en die nu verder aangesproken worden. Vaak hangen de activiteiten of dienstverlening nauw samen met je opleiding of beroep of met ervaringen uit je jeugd. Dat basisidee moet kunnen groeien met mensen die de passie en visie waarop je initiatief gebaseerd is, volmondig delen. Dat wil niet zeggen dat ze daarom dezelfde invalshoek of achtergrond moeten hebben. Het belang van verschillende perspectieven, de kenmerken en verschillende vormen van teams en hoe je constructieve samenwerking creëert komt in het volgende deel aan bod. Wat in eerste instantie van belang is, is dat je minstens één, of enkele gepassioneerde gelijkgezinden vindt waarmee je je idee verder vorm kan geven.

Er zijn echt heel veel mensen met een groot hart. Je moet dat gewoon doen. Je mag niet zeggen als je drie keer een 'nee' hoort, dan moet je het maar op een andere manier proberen doen. Als je iets wílt bereiken in je leven, zeker op dat vlak, dan vind je altijd mensen die dat ook willen, of die dat willen steunen of die op hun eigen manier willen bijdragen ... Je moet dat echt gewoon doen. Goesting hebben!

De Kast

We kwamen elkaar toevallig tegen en geraakten aan de praat. Op een bepaald moment zijn we eigenlijk onze droom tegen elkaar beginnen uitspreken. Ik had dat al aan collega's voorgesteld, en iedereen vond mijn idee wel tof, tot je eigenlijk plannen begon te maken en dan haakt iedereen af. Maar zij zei: Da's fantastisch, ik wil dat ook!

Casa di Mauro

EVEN SCHERPSTELLEN

Je weet in je binnenste heel goed wat je wilt opstarten: je loopt misschien al een hele tijd rond met het idee, dat voortvloeit uit je belangrijkste waarden en overtuigingen. Nu komt het erop aan dit op papier te zetten.

Je visie en missie neerschrijven kan je op verschillende manieren een stap vooruithelpen. Het vergemakkelijkt bekendmaking van en communicatie over je initiatief en je doelen. Het schept duidelijkheid voor buitenstaanders, maar ook voor jezelf en je team. Het helpt richting geven en herinnert je op tijd en stond aan waarom je doet wat je doet.

> *Ik vind het wel goed dat wij heel veel gebrainstormd hebben samen en alles op papier hebben gezet, een handboek gemaakt eigenlijk waarin onze missie staat en onze visie. Als je dan eens twijfelt over hoe je iets moet aanpakken, dan is dat heel makkelijk om daar even naar terug te grijpen en te zien: ah ja, dat is onze visie, dat is onze missie, dus we pakken het zo aan.*
>
> *De Uitnodiging*

Naast je visie en missie is het ook belangrijk om al in een vroeg stadium je doelgroep af te bakenen. Veel initiatieven beginnen met de nobele instelling dat iedereen welkom is, maar op een bepaald moment kan je niet anders meer dan grenzen trekken. Op dat moment mensen die al betrokken waren, moeten melden dat ze eigenlijk niet echt tot de doelgroep horen, is veel lastiger dan dit in een beginstadium te doen. Dat kan alleen wanneer je hier vooraf goed over nagedacht en gecommuniceerd hebt.

Zo'n document dat de eerste lijnen van je initiatief uitzet, moet echter geen keurslijf worden. Authenticiteit, eerlijkheid en intuïtie zijn ook hier sleutelbegrippen.

We hadden iets van: nee, dat past niet bij ons. Als we gewoon eerlijk en onszelf zijn en authentiek zijn, gaat dat veel beter!
Filter Café

Volg je buikgevoel. Ja, da's voor ons altijd een hele belangrijke geweest. Het maakt niet uit wat een ander zegt of oordeelt of doet. Je eigen buikgevoel! Of het goed is of niet goed. Of je het aankan of niet.
Casa di Mauro

TIP!

Deel je ideeën, met je vrienden, met familie, in je buurt, op café ... en ga op een spontane manier op zoek naar mensen bij wie je de vonk voelt overslaan. Laat je niet ontmoedigen als je niet meteen gelijkgestemden tegenkomt.

Een visie en missie uitschrijven en je doelgroep afbakenen is dus belangrijk, maar te veel nadenken is dan ook weer niet goed. Ideaal is wanneer het denkwerk verweven is met actie en ondervinding.

> *Je moet gewoon doen, beginnen, zelfs al is het nog iets kleins of bric-à-brac. Je kan er lang over nadenken, over hoe je het gaat doen, en dat is ook belangrijk, maar je gaat nooit zoveel ideeën krijgen dan door het echt te doen. Dan zie je direct weer nieuwe mogelijkheden. Of je haalt er andere nieuwe dingen uit, je leert nieuwe mensen kennen...*
>
> ***LZSB***

> *Springen, dat is echt absoluut de tip. Je kunt proberen om zo goed mogelijk te plannen en elke onzekerheid uit te sluiten, maar dan kan je twintig jaar bezig zijn. Duik erin, en als je zelf een goeie visie hebt ... die ontwikkelt zich verder.*
>
> ***De Egeltjes***

Zoals bij alles is het ook hier een verhaal van evenwicht. Jij en je team bruisen misschien van energie en kunnen niet wachten om jullie missie waar te maken, het liefst zelfs alle puntjes tegelijk. Soms vul je met je initiatief ook zo'n wijdverspreide of lang ervaren nood, behoefte of interesse in dat je meteen na je bekendmaking overstelpt wordt met vragen. 'Nee' zeggen of tijd vragen, is dan vaak moeilijk. Als initiatiefnemer ben je nu eenmaal gedreven, vol goede wil, en rotsvast overtuigd van je initiatief, anders was je niet tot dit stadium geraakt. Positieve reacties, blije gezichten, 'zien dat het werkt', waardering uit soms onverwachte hoek … geven je al gauw de energie om verder te gaan, en nog meer te doen. Tegelijkertijd is het belangrijk om grenzen af te bakenen, zodat het voor ieder haalbaar blijft.

Ik ben blij dat we niet te hard van stapel zijn gelopen van in het begin, dat we wat op de rem zijn gaan staan voor het aannemen van opdrachten. We hebben altijd tegen elkaar gezegd: het moet plezant blijven. En als we op alles waren ingegaan, dan was het niet plezant gebleven.

LZSB

Doordat we groeiden begon het te veel energie te kosten om iedereen volledig te betrekken in alle activiteiten. Dus zijn we ons gaan opsplitsen in deelteams, die elk instonden voor hun eigen activiteiten. We hebben gewerkt aan het uitschrijven van een visie en een missie en we wilden méér dingen gaan doen. We hebben toen heel veel mensen aangetrokken, maar ze zijn niet allemaal gebleven. Niet iedereen bleek zich even hard te willen of kunnen geven voor de activiteiten, wat dan weer frustratie opwekt bij diegenen die dat wel doen … Daardoor hebben we nu eigenlijk ook besloten om van die deelteams af te stappen en terug te keren naar een groot team. We waren een beetje te veel naast elkaar aan het werken. Het was wat teveel, dus we gaan het aantal activiteiten verminderen, maar meer actief betrokken zijn.

De Uitnodiging

BESLUIT

Voel je een idee opborrelen, gedragen door een enorme gedrevenheid en een onvermoeibaar engagement? Blijf er niet mee zitten! Laat van je horen, zoek gelijkgezinden die je passie delen. Schrijf samen een visie en missie uit en denk na over de doelgroep die je wilt bereiken. Informeer je over wat je te wachten staat, ga eens langs bij een ondersteunende organisatie. Begin al in een vroeg stadium te handelen. Daar kan je uit leren, het doet je groeien. Gun jezelf echter ook de tijd en ruimte om te ontdekken wat je wilt en hoe je dat wilt, en schrijf dat uit met je kernteam. Groei in je eigen tempo en vergeet niet tevreden te zijn met hoe het nu (al) is.

SAMEN EEN BURGERINITIATIEF VORMGEVEN

Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder!
Mangoboom in Bloei

Gaandeweg zal je initiatief vorm krijgen door met (veel) meer mensen eraan te werken dan alleen de starters over wie we het eerder hadden. Gelijkgestemden dienen zich aan als vrijwilligers, je komt personen tegen (oude bekenden of nieuwe gezichten) die na een toevallig gesprek over waar jij nu zoal mee bezig bent, mee willen instappen in je verhaal. Of misschien bouw je een vrijwilligerswerking uit of neem je stagiaires aan. Er zullen zich al gauw ook dynamieken aftekenen die steeds duidelijker maken wie welke specifieke rol speelt. We focussen op tips and tricks over hoe je deze processen met de nodige zorg kan benaderen.

Omring je met andere actieve personen, want dan kan je meer ontwikkelen. Ideeën en motivaties zijn goed, maar alleen kan je vaak weinig realiseren.
Jihad van de Moeders

Het komt er dus op aan mensen te vinden met wie je de handen in elkaar kan slaan. Mensen met wie het klikt, maar als het even kan, ook mensen die complementair zijn aan wat jij weet, kan en doet. Mensen met wie je een team kan vormen dat elkaar perfect aanvult op het vlak van talenten, kennis en vaardigheden.

> *We zijn drie totaal verschillende mensen, maar dat zorgt er net voor dat alles een beetje geolied loopt.*
> **De Kast**

Zulke goeddraaiende teams worden vaak per toeval gecreëerd of ontstaan binnen vriendenkringen of op een andere manier op elkaar betrokken groepen mensen. De ideeën groeien vaak in informele gesprekken, tussen pot en pint, of wanneer toevallig de juiste persoon in het vizier komt op het juiste moment. Het perfecte team samenstellen is vaak moeilijk kunstmatig te bereiken.

Een van onze vrienden gaf een ambtenaar, die ons 'project' wou overhevelen naar zijn stad, de tip: da's niet moeilijk, zet gewoon vier gasten tezamen! Maar dan begon hij te denken: een fotograaf, iemand die communicatie doet voor zijn werk, een productontwikkelaar/ houtbewerker en dan een architect en dan besefte hij dat het misschien toch niet zo makkelijk is om zo'n groep te vinden die dan ook nog eens dezelfde passie delen en vrienden zijn. Daar hebben we eigenlijk wel geluk mee.
LZSB

IEDER ZIJN OF HAAR ROL

Binnen zo'n team wordt het gaandeweg steeds duidelijker wie welke rol op zich neemt. En dat is ook nodig. Niet iedereen kan en moet alles kunnen of bij alles betrokken zijn. Tegelijk moet het ook mogelijk zijn om van rol te wisselen als dat kan. Er kunnen immers vrijwilligers in je team zitten die van vele markten thuis zijn en zich op verschillende manieren nuttig kunnen en willen maken.

Zet allemaal vrijwilligers samen, met een gezamenlijk doel, en dat gaat allemaal goed. Maar na een tijdje voel je dat er toch bepaalde dingen beginnen spelen, die tegen dat doel ingaan, bepaalde onenigheden enzovoort. Dat is een gevaar bij dergelijke initiatieven. Natuurlijk, je hebt een hoop mensen nodig die ervoor gaan, maar er moet wel iemand zijn die de handen uit de mouwen steekt en er honderd procent voor gaat. Iemand moet de boel trekken. Zonder dat dat een hiërarchische structuur moet hebben, maar gewoon iemand die heel het ding trekt, anders verwatert dat!

Filter Café

Iemand moet het uiteindelijk doen. Er staat de laatste maanden een spreuk onder al mijn mails die ik stuur: dingen doen die iedereen zou kunnen doen maar die blijkbaar niemand doet, daar hou ik van.

WMVZ

Wij zijn trekkers, wij zijn niet graag volgers. Er zijn trekkers en volgers en soms is dat niet in evenwicht, ja. Maar als dat zo is, dan is dat zo, leg je er dan bij neer.

Casa di Mauro

Er zijn immers verschillende profielen nodig en hoe duidelijker die rolverdeling gekend is en gewaardeerd wordt, hoe beter het team draait. Het zorgt voor rust, voorspelbaarheid en efficiëntie.

> *Dat is wel belangrijk: de goede mensen op de goede plaats. Dan voert iedereen de eigen taken ook heel goed uit zonder dat daar veel woorden voor nodig zijn.* **Daskalia**

Dit impliceert dat je, wanneer je op zoek gaat naar vrijwilligers, ook de verschillende profielen die je kan gebruiken voor ogen houdt. Kijk naar je team, naar de kennis en vaardigheden die reeds aanwezig zijn en denk goed na over wat je allemaal nodig hebt om je initiatief en alles wat daarbij komt kijken, zo goed mogelijk uit te voeren. Na verloop van tijd wordt duidelijk dat niet alle talenten en competenties aanwezig zijn en kan je gerichter gaan zoeken.

> *Binnen het vaste team worden de taken onderling verdeeld, maar specifieke taken die een zekere expertise nodig hebben, komen vaak bij enkele personen terecht. Zo ben ik bevoegd voor het IT-gedeelte, terwijl andere mensen algemeen ook het forum kunnen overnemen. Het administratieve en wettelijke omtrent de vzw wordt opgenomen door de secretaris. De boekhouding is verdeeld. Mensen die zich meer bezighouden met het organiseren van events, bepalen dit zelf, afhankelijk van waar zij zin in hebben en waar zij talent voor hebben.*
> **Houvast**

TIP!

Kijk bij de rekrutering van vrijwilligers verder dan alleen maar de specifieke dingen waar je mee bezig bent. Er zijn mensen nodig om activiteiten te organiseren, maar bijvoorbeeld ook mensen die de organisatie boekhoudkundig of juridisch advies kunnen geven. Ideaal kan je een mooie mix van mensen met diverse vaardigheden rondom je heen verzamelen.

Als het eenmaal tot een verkennend gesprek komt met een kandidaat-vrijwilliger, schep dan van bij het begin zoveel mogelijk duidelijkheid. Bespreek open wat jullie verwachtingen zijn naar vrijwilligers toe, hoe jullie naar vrijwilligers kijken en waar de marges liggen. Sta daarom even stil bij wat je eigenlijk verwacht. Zo voorkom je dat je na een tijdje geconfronteerd wordt met frustraties over niet-ingevulde verwachtingen die je niet (duidelijk) uitgesproken had.

Deze verwachtingen moeten niet alleen om tijdsinvestering draaien. Bloeiende initiatieven raden aan duidelijk te maken dat vrijwilligers het best zelf op zoek gaan naar hun eigen plaats binnen het initiatief, en hoe intensief of op welke manier ze betrokken willen zijn. Op jouw beurt garandeer je dat zij de ruimte krijgen om die plaats zelf te zoeken. Op die manier toon je respect voor ieder individu, en voor het feit dat elke medestander op zijn of haar unieke manier en met vrije keuze van tijdsbesteding betrokken kan zijn.

Het gaat om mensen. En het betrekken van mensen vanuit hun talenten en competenties, is ook het accepteren dat iets tijdelijk kan zijn.

Netwerk Bewust Verbruiken

Geef vrijwilligers de ruimte en de vrijheid om te proberen, zonder dat ze de angst ervaren dat 'als ze een vinger geven, je een arm zal pakken'.

Trefpunt Zelfhulp

Wij waren in het begin bijvoorbeeld heel flexibel: als het even niet goed uitkomt, dan geef je gewoon aan dat je 'non-actief' bent. Maar op den duur gebeurde dat heel vaak en zaten we met zoveel mensen die op non-actief stonden. Dan heb je zogezegd een grote groep vrijwilligers, maar velen zijn non-actief. Het is een beetje afwegen tussen flexibel genoeg blijven, want het is allemaal vrijwillig, maar langs de andere kant ook wel engagement vragen. Ik denk dat dat een heel belangrijke balans is.

De Uitnodiging

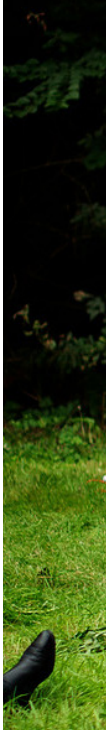

Weet dat vrijwilligers via verschillende kanalen kunnen binnenstromen, bijvoorbeeld via:

- je eigen (in)formeel netwerk,
- onderwijsinstellingen,
- werkzoekenden die een zinvolle tijdsbesteding willen,
- gepensioneerden,
- bedrijven die zich willen engageren voor vrijwilligerswerk ('werknemersvrijwilligerswerk'),
- online databanken,
- ...

Het hoeft dus niet steeds om dezelfde familieleden, vrienden of 'leden' van je initiatief te gaan. Ook mensen die je nog niet kent, zijn op zoek naar vrijwilligerswerk of een stageplaats.

Het betrekken van vrijwilligers en stagiairs verlicht het werk, maar zorgt er ook voor dat je nieuwe kennis en vaardigheden binnenkrijgt in de werking van je initiatief én dat je netwerk verder uitgebreid wordt.

Doordat we veel stagiairs hebben, krijgen we ook meer kennis van de pool en kunnen we misschien later op deze mensen een beroep doen. Zo geraken we beter bekend in het netwerk, zonder dat we moeten samenwerken met een voorziening. Dit laatste is wel handig als je echt niet weet waar je werkende krachten kan vinden.

De Kompanie

TIP!

- Via het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vind je niet alleen informatie over wat het juist inhoudt om te werken met vrijwilligers of over de wetgeving, verzekeringskwesties omtrent vrijwilligers en praktische tools. Het Steunpunt biedt ook een onlinedatabank aan waarop initiatieven hun vraag naar vrijwilligers kunnen posten.
- Ook via Give a Day kan je als initiatief op zoek gaan naar vrijwilligers.
- Een interessante tendens: sommige bedrijven stellen werknemers vrij om één of meerdere dagen aan werknemers-vrijwilligerswerk te doen. Wie weet zijn bedrijven bij jou in de buurt ook geïnteresseerd!
  Een aantal voorbeelden:
  - Citizen Day (L'Oréal)
  - Power 2 Act (Engie)
  - Een dag voor Gent (Showpad)

GEEN D.I.Y. (DO IT YOURSELF) MAAR D.I.T. (DO IT TOGETHER)!

Een eerste stap is de bekendmaking van je initiatief. In eerste instantie gebeurt dit vaak via mond-tot-mondreclame door familie, vrienden, buren en nabije netwerken. Soms hou je het daar bewust bij, soms ga je verder. Veel initiatieven gebruiken het internet als bekendmakingstool. Eigen websites en links of aankondigen van activiteiten op andere websites (UiT in Vlaanderen, de website van de gemeente of stad, websites van ondersteunende organisaties/ koepelorganisaties…) helpen de zichtbaarheid van je initiatief te vergroten en maken het makkelijk terug te vinden voor mensen die op zoek zijn naar een aanbod of activiteit dat matcht met jouw initiatief. Ook interviews met lokale of nationale kranten, radio en televisie kunnen kunnen hierbij helpen.

> *Als je op Google 'kinderboerderij' intikt, kom je redelijk snel bij ons terecht. De Ideale Wereld is hier al een paar keer geweest, Iedereen Beroemd, Radio 2 ook en VTM-Nieuws. We staan ook in gidsjes met bezienswaardigheden. Ik heb dat daar nooit ingezet! Overlaatst waren hier mensen uit Polen! Die waren op reis en hadden dat hier op een of andere manier ontdekt.*
>
> *'t Gulderijtje*

Nog populairder zijn de sociale media. Toch kent ook dat kanaal beperkingen. Het sneeuwbaleffect kan groot zijn, doordat steeds meer personen hun eigen netwerk aanspreken over jouw initiatief en je bereik zo steeds groter wordt, maar het profiel van die groeiende groep personen blijft vaak redelijk homogeen.

Veel van de vrienden zijn betrokken omdat ze met hun kinderen komen meespelen, maar er was niet echt sprake van bijstand en een partnerschap met andere buurtbewoners zie ik nog niet gebeuren … Maar als ik zo de 'likes' bekijk via sociale media, dan heb ik wel meer bijstand van anderen.

De Bouwspeelplaats

Sociale media kunnen voor sommige doelgroepen, thema's of initiatieven minder geschikt zijn.

Iedereen is welkom, maar mensen met niet-Marokkaanse roots vinden moeilijk aansluiting. Maar door het taboe is het ook niet makkelijk om allochtone gezinnen met een kind met beperking te benaderen. Dit proberen we te verminderen via huisbezoeken.

De Wereld van Rayaan

Alternatieve kanalen blijven voor een aantal initiatieven dus onmisbaar. Naast huisbezoeken kunnen we hier ook denken aan gedrukt materiaal via bijvoorbeeld folders, affiches, aankondigingen in lokale buurt-/gemeente-/stadskrantjes, infoavonden, infostandjes op evenementen of marktjes.

TIP!

Maak je initiatief bekend bij je lokale overheid en bij ondersteunende organisaties die omtrent jouw thema actief zijn. Zij hebben expertise en een netwerk opgebouwd waar je gebruik van kan maken om je doelgroep maximaal te bereiken. Een erkenning door de gemeente of stad als culturele vereniging, of een opname in de databank van een ondersteunende organisatie kan je netwerk aanzienlijk vergroten.

Daarnaast zijn er heel wat diensten met potentiële doorverwijzers of brugfiguren, ook voor de meer kwetsbare gezinnen. Denk hierbij onder meer aan mensen die werken binnen OCMW, Kind & Gezin of Huizen van het Kind, Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG), Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB), verenigingen waar armen het woord nemen, zelforganisaties, sociale diensten van het ziekenhuis, thuisbegeleidingsdiensten, de jeugddienst of scholen. Deze brugfiguren kunnen personen direct of indirect naar jouw initiatief toeleiden.

Soms leiden contacten tot heuse samenwerkingsverbanden die maken dat het allemaal haalbaar blijft. Naast steun in het uitvoeren van activiteiten kan inbedding in een netwerk ook emotioneel een belangrijk effect hebben. Je kan er bijvoorbeeld het gevoel uit putten niet alleen te staan, met iets goeds bezig te zijn, gewaardeerd te worden voor wat je doet. Een groot netwerk laat ook toe om vlot relaties te benutten en nieuwe skills aan te wenden wanneer nodig.

TIP!

Wees sensitief voor potentiële drempels:

- praktische aspecten: tijd, plaats, demografische kenmerken (onder meer leeftijd)
- culturele aspecten: socioculturele, inter- en intraculturele diversiteit
- kwetsbaarheid: socio-economisch, migratie, taboes
- fysieke of psychische beperkingen

Wil je graag weten wat de drempels zijn van jouw burgerinitiatief? Vul dan de 'Drempelmeter' in van de stad Hasselt:

www.hasselt.be/nl/drempelmeter

Deze tool helpt je om je toegankelijkheid te analyseren en indien nodig te verbeteren.

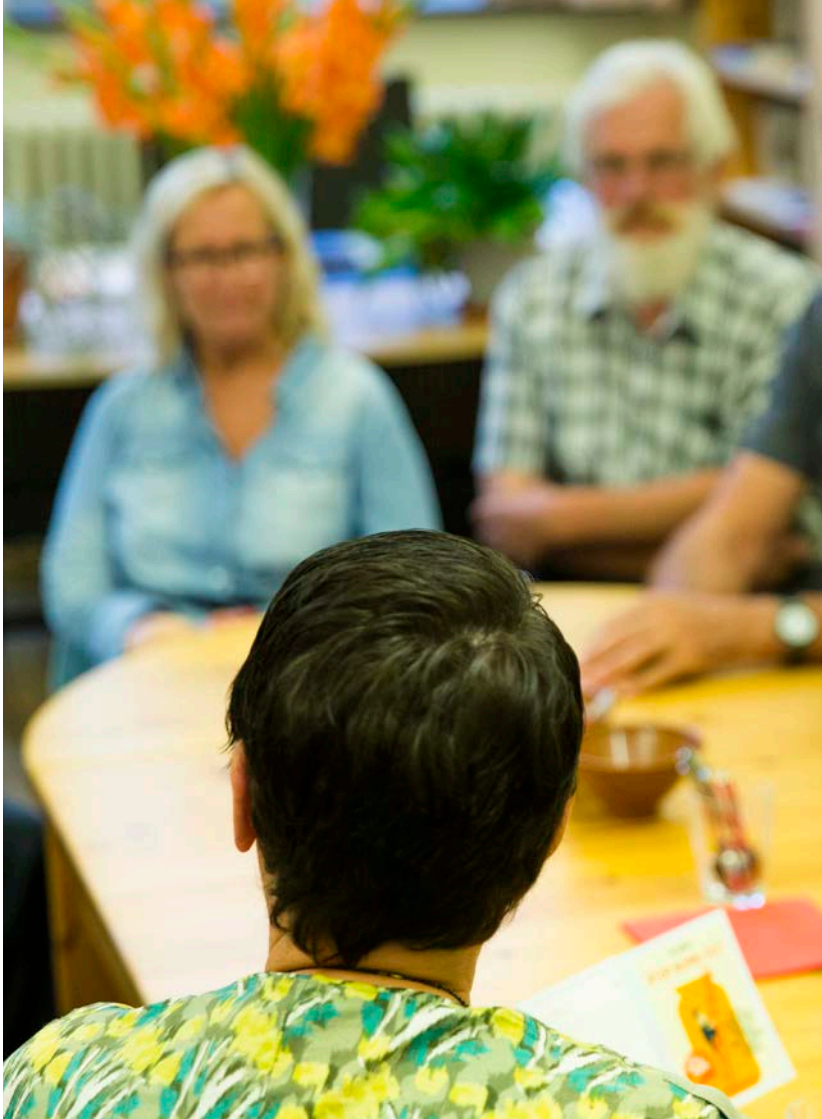
Burgerinitiatieven blijken een ideale invalshoek om de maatschappij nog eens te herinneren aan de kracht van echte samenwerking en solidariteit en aan de meerwaarde die het kan bieden om gebruik te maken van de sterktes en expertise van geëngageerde burgers zoals jij.

Eigenlijk hebben we ons op al die jaren vrij goed uit de slag kunnen trekken, ook omdat we het niet alleen hebben moeten doen. We hebben Solidariteit voor het gezin, we pakken ook best wel veel stagiaires in huis. Dat hebben we nu echt wel nodig om het hier draaiende te houden.

Casa di Mauro

We moeten ook niet alles zelf doen. Het concept van lotgenotencontact, daar zijn we nu echt wel goed in. Die ervaring delen we graag met andere organisaties. Maar wat dat lotgenotencontact bijvoorbeeld zou kunnen betekenen voor andere culturen, dat kunnen we zelf uitzoeken. Maar we kunnen dat ook laten onderzoeken door anderen, en die mogen dat dan ook gaan proberen. Het is niet dat dat dan enkel in Similes-kringen mag gebeuren.

Similes

TIP!

- Organiseer eens een ontmoetingsmoment, misschien kom je er de juiste personen tegen.
- Zorg voor een brede basis, waarbij andere mensen zich ook verantwoordelijk willen stellen en deze verantwoordelijkheid willen/kunnen opnemen.
- Het vertrouwen winnen is een tijdsintensief proces, zeker wanneer het initiatief gericht is op kinderen/jongeren. Neem je tijd om iedereen optimaal te informeren over de visie, missie en doelstellingen van het initiatief.
- Het aantal personen die betrokken zijn bij je burgerinitiatief kan variëren doorheen de tijd en niet iedereen is steeds in gelijke mate actief. Wees je bewust van dit flexibele engagement (betrekken ≠ trekken) en zorg dat de engagementsdruk niet te groot wordt.
- Laat iedereen – op welke manier dan ook – een eigen aandeel hebben in het initiatief.
- Behandel iedereen die bij het initiatief betrokken is met evenveel respect, zoals je zelf behandeld wilt worden.
- Probeer mensen niet te veranderen, maar leer van elkaar. Sta open voor verandering.
- Zorg voor verbondenheid en persoonlijkheid door bijvoorbeeld zelfs in een grote groep vrijwilligers iedereen bij naam te kennen.

OP ZOEK NAAR STRUCTUUR EN ONDERSTEUNING

Er is echter meer nodig dan een netwerk om als burgerinitiatief te overleven. Je zal moeten nadenken over de vorm die je organisatie zal aannemen. Bovendien is het onrealistisch dat je zelf (blijft) opdraait(en) voor alle kosten, terwijl betaling door de gebruikersgroep vaak niet (of slechts gedeeltelijk) opportuun, of principieel niet gewenst is. Je zal daarom op zoek moeten gaan naar financiële en andere ondersteuning. We gaan dieper in op de keuzes die je kan maken wat betreft (in)formele structuren voor je burgerinitiatief en de consequenties van zo'n keuze. En we laten je kennismaken met de diversiteit aan financiële en materiële ondersteuningsbronnen die je burgerinitiatief een duwtje in de rug kunnen geven.

(IN)FORMELE STRUCTUREN

Verschillende overwegingen kunnen meespelen in de keuze voor een bepaalde structuur: de werkelijke kosten, de (financiële draagkracht van de) doelgroep, de gevolgen van bepaalde structuren, de toekomstplannen. Zo'n keuze hoef je niet voor eens en altijd te maken: na verloop van tijd kan het initiatief ontwikkelen naar een andere structuur.

We hebben nog helemaal geen structuur. Die behoefte is er ook niet echt, we doen dit maar twee keer per jaar, dus we vinden het niet echt nodig om daar iets meer voor op te richten.

WMVZ

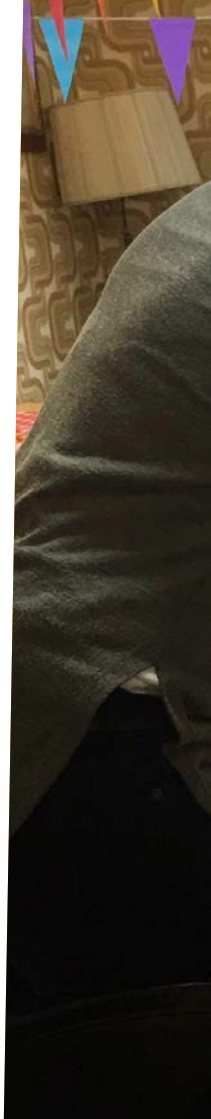
Het is een initiatief van onderuit, en als je daar een structuur van een vzw op begint te zetten, dan is dat niet meer echt een initiatief van onderuit, denk ik. In ons geval is het ook wel heel belangrijk dat dat echt een tijdelijke actie is. We doen die actie niet om in leven te blijven, om het zo te zeggen. Het is een actie die eindig is.

Filter Café

Ook al kies je ervoor geen formele structuur op te richten, toch val je onder het kader van **de feitelijke vereniging** vanaf het moment dat je je met een andere persoon verenigt en samen een ideëel doel probeert te verwezenlijken. Werken als feitelijke vereniging biedt het voordeel dat je weinig administratie en verplichtingen hebt, maar tegelijk mis je de gunstige regeling qua aansprakelijkheid die andere structuren (zoals een vzw) wel bieden.

Om praktische en administratieve redenen kan je als burgerinitiatief de voor- en nadelen afwegen van een structuur als **vereniging zonder winstoogmerk (vzw)**.

- *Je komt sneller in aanmerking voor subsidies*
- *Mits enkele voorwaarden kan je een erkenning krijgen om fiscale attesten uit te reiken bij donaties*
- *Het biedt meer stabiliteit*
- *Je bent niet hoofdelijk aansprakelijk dankzij de rechtspersoonlijkheid*
- *Je initiatief krijgt een geloofwaardiger karakter (dit kan handig zijn, bijvoorbeeld bij het huren of gratis gebruiken van een lokaal)*
- *Je kan mensen in dienst nemen*
- *Er zijn verplichtingen aan verbonden op juridisch, boekhoudkundig en fiscaal vlak, zoals het opmaken van jaarverslagen en een officiële boekhouding*
- *Je bent gebonden aan een regelgeving waarover je je goed moet informeren, wat tijd vraagt*
- *Er is een minimumstructuur verplicht (algemene vergadering en raad van bestuur), wat een vlotte werking soms in de weg staat*

Door te werken als een vzw wilden we ook beter aansluiten bij onze doelgroep van kansarme gezinnen, aangezien kansarmoede vaak gepaard gaat met financiële armoede. Hierdoor wisten we dat er bij de gezinnen geen geld kon worden verdiend en dit wilden we ook niet.

Ladder'op

De verplichtingen die komen kijken bij een vzw zijn voor een kleine vzw zoals de onze zeker niet onoverkomelijk. Die behelzen alleen de jaarlijkse algemene vergadering en een vereenvoudigde boekhouding.

Houvast

Sommige burgerinitiatieven kunnen terugvallen op een **koepelorganisatie** of een **partnerorganisatie** met een vzw-structuur, die de wettelijk opgelegde taken van hen overneemt.

> *De keuze om een feitelijke vereniging te zijn, werd ook vergemakkelijkt omdat we onder het IC (Internationaal Comité) kunnen werken als koepelorganisatie.*
>
> *Anjer*

Een andere structuur waarin burgerinitiatieven kunnen worden georganiseerd is dat van de **vennootschap**. Een gezamenlijk gedragen burgerinitiatief kan uitmonden in een 'coöperatieve vennootschap'.

> *Dat Cokido de formele structuur heeft van een coöperatie komt doordat dit matuur is, er marktprincipes kunnen en worden op toegepast en er ook sales-mensen bij betrokken zijn die naar bedrijven stappen, en dit zou niet meer passen in de vzw. Al de kleine Cokido-groepen mogen zelf kiezen of ze al dan niet een statuut nemen of niet.*
>
> *Cokido – de Stuyverij*

Deze vorm met een beperkte aansprakelijkheid en met sociaal oogmerk kan bijvoorbeeld passen voor burgerinitiatieven met cohousing-plannen. Deelnemers aan zo'n gestructureerd burgerinitiatief hebben overwegend gemeenschappelijke maatschappelijke doelstellingen en delen dezelfde waarden omtrent het doel van het initiatief. Een contract lijst duidelijke oprichtingsvereisten, rechten en plichten op.

Een niet onbelangrijk voordeel van deze vorm is de vrijwaring van het eigen privévermogen door de rechtspersoonlijkheid verbonden aan de vennootschap. De vennoten hebben rechtstreekse vermogensrechtelijke voordelen, zoals bijvoorbeeld een woonplek binnen een cohousinginitiatief. Het burgerinitiatief is flexibel en kan blijven voortbestaan na het wegvallen van een van de vennoten. Het oprichten van een vennootschap vereist echter de tussenkomst van een notaris, een minimumkapitaal, duidelijke statuten en een financieel plan. Daarnaast kunnen de ruimere boekhoud- en (jaarlijkse) vergaderverplichting remmend werken. Je goed laten informeren over deze structuur is ook hier de boodschap!

TIP!

In de toolkit van Scwitch, een netwerk dat socioculturele organisaties ondersteunt in hun zakelijk beheer, zit een checklist die je kan helpen bij de keuze van de structuur van je burgerinitiatief. Doorloop de vragen om te weten te komen wat het beste bij jullie past.

www.scwitch.be/toolkit

Win daarnaast zeker bijkomende informatie in bij Scwitch of andere ondersteunende organisaties (zie lijst met ondersteunende organisaties op p. 59). Zo kan je een weloverwogen en geïnformeerde keuze maken!

FINANCIËLE EN MATERIËLE ONDERSTEUNING

(Start)budgetten zijn voor veel initiatieven van groot belang, soms om een boost te geven, waarmee iets in gang getrokken wordt dat daarna kan blijven rollen, soms om het hoofd boven water te houden omdat de jaarlijkse kosten net niet meer te dragen zijn. (Extra) financiële middelen kunnen ook wat ruimte vrijmaken om nieuwe concepten of ideeën uit te werken die zonder dergelijke budgetten bij ideeën zouden blijven. Anderen kiezen dan weer heel bewust net niet voor subsidiëring.

Die wedstrijd winnen heeft veel voor ons betekend. Als jonge persoon, zonder netwerk, zonder geld, zonder bekendheid, maar met veel energie is dat echt wat je nodig hebt.

LZSB

Iets wat we altijd gezegd hebben: 'We willen van niets of niemand afhankelijk zijn, we dóén gewoon ... just do it!' Maar als je begint subsidies aan te vragen, dan word je daar weer afhankelijk van, dan moet je je beginnen te verantwoorden. Dus we zeiden: 'We doen het gewoon los van alles! Dat is zeker een kracht die je niet kan ontkennen'.

Filter Café

Je initiatief staat niet op zichzelf. Het is ingebed in een context van diverse overheden, relevante organisaties en maatschappelijke kaders. Ga aankloppen bij je stad of gemeente. Als je van hen een officiële erkenning krijgt, kan dat als een soort van kwaliteitslabel helpen om subsidies, giften of logistieke steun te krijgen. Door een erkenning als culturele vereniging kan je je bijvoorbeeld aansluiten bij de Cultuurraad van je stad of gemeente, wat je dan weer de mogelijkheid geeft om lokalen te huren aan speciale, lokaal bepaalde, tarieven. Een erkenning laat je ook toe om bepaalde gemeentelijke of stedelijke subsidies aan te vragen. In contact met sponsors en serviceclubs win je met een aantoonbare erkenning makkelijker het vertrouwen en het kan je kansen vergroten bij deelname aan wedstrijden voor bepaalde fondsen.

ONDERSTEUNING VIA OVERHEDEN

Overheden kunnen zowel direct als indirect financiële ondersteuning bieden Je kan er afhankelijk van je doelgroep en werking eventueel beroep op doen. Een burgerinitiatief dat bijvoorbeeld wordt opgestart door ouders van een kind met een beperking, kan gebruikmaken van een persoonsvolgende financiering van hun leden (PVF), verkregen bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en dus verbonden aan de **Vlaamse overheid**. Oudercrèches kunnen via Kind & Gezin (K&G) gebruikmaken van Vlaamse subsidies voor kinderopvang.

Ook **provincies** schrijven af en toe subsidies uit waarop ingetekend kan worden, al gaat het hier zelden om structurele subsidies, maar eerder om eenmalige projectsubsidies. Veel **steden en gemeenten** bieden kleine subsidies voor eenmalige activiteiten en grotere subsidies voor ondersteuning op langere termijn die meermaals aangevraagd kunnen worden.

Naast financiële middelen, kan je als burgerinitiatief soms gebruik maken van **materiële middelen** die aangeboden worden door je **lokaal bestuur**. Wie weet kan je gratis of tegen een voordelig tarief gebruikmaken van een lokaal of een opslagruimte voor een kortere/langere periode? Of misschien komt je lokaal bestuur tegemoet in gemaakte kosten voor (publicatie)materiaal of kunnen ze zelf materiaal hiervoor aanleveren.

De gemeente zorgde voor niet-elektrisch werkmateriaal (hamers, nagels, kniptang, draad, touw) en mijn vader en ik zorgden voor de houten paletten. Maar ik moet ook wel nog voorzien in materiaal, want ik kan niet zeggen dat die kinderen naar de gemeente moeten gaan wanneer de nagels op waren.
De Bouwspeelplaats

Onze klantenkaarten en bonnetjes die we gebruiken in de ruilwinkel worden gemaakt door het OCMW.
Swop&Go

TIP!

Ga na voor jouw regio welke overheidsdiensten iets kunnen betekenen voor jouw initiatief.

- Kijk op het schema van ondersteunende organisaties (zie p. 59) en contacteer diegene(n) die ondersteuning bieden in jouw domein. Zij kunnen je naar de juiste instanties/projectoproepen doorverwijzen

Lokaal niveau:

- Bereid een presentatie van je initiatief voor en denk na over wat voor soort ondersteuning jou verder kan helpen.
  - Stap binnen bij/surf en mail naar je gemeentehuis/stadhuis of Huis van het Kind in jouw regio en vraag naar een contactpersoon aan wie je dit kan voorstellen
  - Laat hen ook zelf met voorstellen voor mogelijke ondersteuning komen. Misschien kunnen ze jou een vorm van ondersteuning bieden waar je zelf nog niet aan gedacht had!

Vlaams niveau:

- Afhankelijk van je initiatief, passen jouw activiteiten in bepaalde thematische of andere projectroepen, bijvoorbeeld participatieprojecten voor kansengroepen (Departement Cultuur, jeugd en media), oproepen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), Kind en Gezin ... Hou er wel rekening mee dat dergelijke projectaanvragen een grote tijdsinvestering vragen, terwijl je geen garantie hebt dat je ze effectief binnenhaalt. Vraag raad aan de ondersteunende organisatie in je domein!

TIP!

De Koning Boudewijnstichting groepeert heel wat fondsen die relevant zijn voor burgerinitiatieven voor gezinnen. Enkele voorbeelden:

Regio Gent:

- Fonds Vrienden Van De Sloep (preventieve ondersteuning aan gezinnen met jonge kinderen)

Regio West-Vlaanderen:

- Streekfonds: Een hart voor West-Vlaanderen (bestrijding armoede bij kinderen en gezinnen)

Regio Limburg:

- Streekfonds: Een hart voor Limburg (verbeteren levenskwaliteit van o.m. kinderen)

Regio Brussel:

- Fonds Vrienden Van Community Land Trust Brussels (wijkwerking met focus op kwetsbare gezinnen)

Vlaanderen:

- Fonds Vrienden van Rondom Gezin (opvoedingsondersteuning, relaties en rouwverwerking t.d.v. gezinnen)
- Fonds Hugo Van Mierlo (vader-kind relatie, o.m. in kansarme gezinnen)

België:

- Fonds Bernard, Gonda en Emily Vergnes (kansarme kinderen en kwetsbare gezinnen)
- Fonds Wibi (bestrijding armoede bij kinderen en gezinnen)
- Fonds Noria (bestrijding armoede bij kinderen en gezinnen)
- Fonds Vrienden van de Stichting Jean-François Peterbroeck (bestrijding armoede bij kinderen en gezinnen)
- Fonds Michel Vermeulen – Renée Martin (bestrijding armoede bij kinderen en gezinnen)
- Fonds Celina Ramos (ondersteuning voor de meest kwetsbaren)

ONDERSTEUNING VIA STICHTINGEN EN FONDSEN

Wanneer je burgerinitiatief ondergebracht kan worden bij of verbonden is aan een **koepelorganisatie**, kan je een **financiële ondersteuningsaanvraag** indienen voor een klein budget. Een socioculturele vereniging verbonden aan de koepelorganisatie 'Internationaal Comité' (IC) kan bijvoorbeeld een kleine subsidie krijgen wanneer het type activiteit past binnen de voorwaarden van het IC. Ook andere organisaties kunnen zowel financiële als materiële ondersteuning bieden. Stichtingen zoals de Koning Boudewijnstichting (KBS) schrijven subsidierondes uit waarop je kan inschrijven en beheren daarnaast ook **fondsen** die subsidies kunnen geven. Ook andere fondsen lanceren geregeld projectoproepen en wedstrijden:

- BNP Paribas Fortis Foundation
- Fonds Vinci
- Torfs fonds
- Vlaamse Volksmaatschappij
- Caritas instellingen
- Delhaizefonds
- Kinderarmoedefonds
- IKEA-fonds
- Cera fonds
- Sinterklaasfonds van Imec
- …

ONDERSTEUNING VIA SPONSORS

Als burgerinitiatief ben je misschien niet meteen geneigd om bij **externen** aan te kloppen. Toch hebben best wat burgerinitiatieven deze schroom overwonnen en wenden ze zich bijvoorbeeld tot **bedrijven** om financiële ondersteuning te vinden voor hun initiatief.

> *We werken samen met een speelgoedketen waar we een kortingspercentage krijgen voor de aankoop van ons speelgoed.*
>
> ***Kiemma***

Daarnaast kunnen grotere organisaties en bedrijven **ruimte ter beschikking** stellen voor burgerinitiatieven. Zo is het soms mogelijk om een grond te kopen in erfpacht van bijvoorbeeld de kerkfabriek of kan je een lokaal gebruiken van een vzw of bedrijf. Sommige organisaties en bedrijven schenken ook zaken in natura of bieden diverse kortingen.

> *Goods to give is een organisatie die van firma's producten krijgt die ze dan goedkoper weggeven aan sociale organisaties. Op die manier krijgen we luiers die we aan de gezinnen voor een euro per pakket kunnen verkopen.*
>
> ***Babynest***

Ook **serviceclubs** blijken vaak een bijdrage te willen leveren in de vorm van financiële sponsoring of bij de aankoop van concrete zaken. **Acties** zoals de verkoop van goederen (koekjesverkoop, spaghettislag, een marktstandje met zelfgemaakte spullen) kunnen je burgerinitiatief eveneens een duwtje in de rug geven. Wanneer je het creatieproces van deze goederen kan inbedden in je werking, zal dit vaak als een aangename tijdsinvestering worden beschouwd. Hou wel in het achterhoofd dat deze extra inspanning misschien niet de meest efficiënte weg is naar meer inkomsten. Wat acties betreft, kan ook 'Music for Life' voor organisaties met een vzw-structuur zorgen voor meer sponsoring.

Zoals gezegd zal **jij als initiatiefnemer** echter vaak de voornaamste sponsor zijn voor je burgerinitiatief. Wellicht zal je ook je naasten (zoals familieleden, vrienden, kennissen, buren, collega's) proberen warm te maken om je initiatief te steunen. Dat kan door een **financiële of materiële bijdrage** te leveren. Of misschien doneren ze een bedrag nadat ze een actie, fuif of benefiet hebben georganiseerd of lieten ze zich sponsoren voor deelname aan een bepaald event. Anderen kiezen er misschien voor om je burgerinitiatief te ondersteunen door je wat geld te lenen.

We wensen geen echte sponsoring, want dan wordt er steeds wat tegenover verwacht. Indien er toch geld te kort zou zijn, kon er steeds geleend worden bij betrokken ouders.
De Kleine Berg

Zelfs mensen die je niet kent, kan je warm maken om je burgerinitiatief te ondersteunen. Dat bewijzen de verschillende alternatieve geldinzamelplatformen (*crowdfunding*). Komt het initiatief in aanmerking om zich te registreren op het platform en krijg je binnen een bepaalde tijdspanne het volledige bedrag bijeen? Dan kan je het investeren in jouw initiatief. Let op: aan sommige van deze platformen moet je een deel van het ingezamelde bedrag afstaan.

Regio Brussel:

- Growfunding/bxl
- COOP us

Regio Gent:

- Crowdfunding.gent

Internationaal

- Ulele
- Kickstarter
- Indiegogo
- Seedrs
- Facebook

België:

- Angel Me
- Bolero
- Crofun
- KissKissBankBank
- Look and Fin
- Socrowd
- World of crowdfunding
- Spreds
- Citizenfund
- Hello crowd!

TIP!

Weet echter dat financiële tegemoetkoming niet steeds het meest effectieve hulpmiddel is voor je burgerinitiatief. Misschien zijn donaties van kleding, speelgoed, gereedschap of mankracht veel handiger, bijvoorbeeld voor ruilwinkelinitiatieven en bouwspeelplaatsen.

Ik denk dat we nu honderd gezinnen hebben die schenken aan ons. Daar komen regelmatig nog mensen bij. We hebben ook proffen die lezingen geven. Die krijgen dan heel vaak een vergoeding, maar die mogen ze niet zelf houden, die moeten ze schenken. Dat zijn wij vaak. We hebben boeren die het einde van hun oogst schenken. Wij hebben thuis ook heel oude fruit- en notenbomen waarvan wij duizenden stuks kunnen geven. Het moet niet altijd geld kosten.

De Kast

ONDERSTEUNING VIA DE GEBRUIKERSGROEP

Afhankelijk van de dienst die je verleent, de activiteiten die je organiseert, de doelgroep die je voor ogen hebt, en vaak ook je eigen principes, kan je ervoor kiezen de werking betalend te maken of gratis aan te bieden. Voor sommige initiatieven lukt het om volledig uit de kosten te komen door de werking betalend te maken, maar er zijn maar weinig initiatieven in dat geval.

Om deelname van kwetsbare doelgroepen mogelijk te maken, zijn de eventuele kosten verbonden aan deelname in elk geval het best inkomensgerelateerd en zo laag mogelijk.

Voor elk kind in de Cokido-groep betaalt de ouder een bedrag van vijf euro per dag, er is ook een sociaal tarief van anderhalve euro en voor diegenen die het echt moeilijk hebben is het gratis. Dit geld wordt gebruikt voor de huur en aankoop van materiaal.

Cokido- Blijspelerij

De ouders betalen een inkomensgerelateerd tarief dat gelinkt is aan de tarieven van Kind en Gezin.

De Kleine Berg

TIP!

Informeer je over sociale en groepstarieven voor bijvoorbeeld uitstappen, die eventuele financiële drempels voor deelname van bepaalde doelgroepen aan je activiteiten/ diensten kunnen verlagen.

Een alternatieve manier om financiële ondersteuning te genereren, zal voornamelijk van toepassing zijn voor burgerinitiatieven met een coöperatieve vennootschapsstructuur. Via principes van 'ethisch investeren' kunnen er **aandelen** verkocht worden aan rechtstreeks betrokken personen en aan externen. Op deze manier wordt vaak gepoogd een basiskapitaal te verzamelen om een lening te kunnen aanvragen.

Als je een beroep doet op je gebruikersgroep, kan **praktische ondersteuning** erg diverse vormen aannemen. Zo kan je als burgerinitiatief voor kinderen met een beperking bijvoorbeeld ook de persoonlijke assistent van het kind betrekken bij de werking.

Samenvattend kan je initiatief op heel diverse manieren ondersteund worden, en kan die ondersteuning soms uit onverwachte hoeken komen. Durf je stoute schoenen aan te trekken en vertel anderen wat ze precies voor jouw initiatief kunnen betekenen!

REFLECTIE/PROCES

DUURZAAM VOORTBESTAAN

Je bent nu echt vertrokken, je initiatief staat op de rails. Maar hoe zorg je ervoor dat het ook op de rails blijft? Wat helpt je om van je initiatief een vitaal en duurzaam initiatief te maken? Hoe verzeker je dat je initiatief blijft voortbestaan als voor jou de tijd gekomen is om wat gas terug te nemen en bepaalde zaken uit handen te geven? Hoewel de oorspronkelijke initiatiefnemers vaak jaren aan een stuk alles draaiende houden en de spil van het initiatief blijven, zijn ze zich er van bewust dat die tijd er vroeg of laat aankomt en liggen ze hier soms van wakker. In wat volgt vind je tips om van je initiatief een positieve, bloeiende omgeving te maken. Een plaats waar je team zich met de glimlach en een grote motivatie inzet, waar 'gebruikers' dankbaar blijk geven van tevredenheid, waar buitenstaanders veel goeds over te vertellen hebben en sponsors of andere subsidiekanalen vlot geneigd zijn de nodige financiële steun te verlenen.

De sleutel hiervoor is: relaties koesteren en onderhouden.

RELATIES KOESTEREN EN ONDERHOUDEN

Een goeddraaiend team is het allerbelangrijkste. Je doet er goed aan alle betrokken personen oprecht te betrekken bij je verhaal en ze er mee aan verder te laten schrijven. Net zomin als een lijfboek, moeten de visie, missie en doelgroep die je uitschreef aan de start van je initiatief een keurslijf worden. Het is net gezond en verrijkend om ze als dynamische gegevens te zien.

Het geeft een vrijheid. Je eigen ding te kunnen doen. Een belangrijke les is wel dat je die vrijheid moet proberen te creëren voor iedereen die erbij betrokken is, op een of andere manier. Vrijwilligers die afhaken, die hun plek niet vinden; dat heeft daarmee te maken. Ze vinden hun plaats niet. Ik denk dat dat een grote les is: probeer die ruimte voor iedereen te vinden.

De Egeltjes

Je moet vrijwilligers echt regelmatig samenbrengen, op hun talenten werken, ze deze helpen te ontdekken en een manier vinden om hen te bedanken. Dat moet niet met geld zijn, maar bijvoorbeeld door hen ideeën te laten uitvoeren. Je moet echt tijd daarin investeren om dat te doen werken. De pure caritasgedachte is niet meer van deze tijd. Vrijwilligers moeten er zelf ook iets in 'vinden' in het werk dat ze doen, er iets uithalen.

Mangoboom in bloei

Veel en open communicatie kan daarbij helpen. Ga op zoek naar de talenten en competenties van iedereen die betrokken is, want die zijn vaak aanwezig zonder dat je er (als initiatiefnemer) weet van hebt. Zoek naar verschillende methodes en processen om beslissingen in groep te nemen, en iedereen te betrekken, maar waak er tegelijk over dat zulke beslissingsprocessen niet te lang blijven aanslepen. Vaak ontwikkelen die processen zich gaandeweg binnen je initiatief.

Wij hebben een doorlopend visieproces in onze werking. Dat zit overal in. Iedereen die hier werkt zit op een of andere manier mee in dat denktraject en is mee aan het nadenken over de toekomst. Daardoor ben ik er wel van overtuigd dat iedereen daar wel ergens een plek in gaat vinden en een bijdrage kan leveren. Natuurlijk moet je op een bepaald moment wel keuzes maken, en die keuzes moeten we zoveel mogelijk maken op basis van die gezamenlijke visie. Ik voel wel dat iedereen die hier werkt die visie incorporeert en dat geeft wel vertrouwen om de juiste keuzes te maken.

De Egeltjes

Zo'n zelfsturend team laat je ook toe je als burgerinitiatief te onderscheiden van de meer traditionele organisatiestructuren van teams. Dit opent mogelijkheden voor creatievere en efficiëntere vormen van overleg, samenwerken, op elkaar inspelen…

Om de twee weken wordt er een spanningsmeting gehouden met de vaste kern, ons kernteam van zes personen. Elke spanning die ervaren wordt, wordt dan besproken. Het proces dat daarop wordt toegepast gaat uit van het principe 'good enough for now, safe enough to try' en dit is in functie van de noden. Door de groei ontstaan er ook nieuwe spanningen die besproken kunnen worden.

Cokido-De Stuyverij

TIP!

Blijf trouw aan je concept, je visie, maar wees tegelijk flexibel. Stel je open voor input van alle betrokkenen en neem die input serieus.

Een duurzaam en gezond initiatief houdt ook voeling met zijn gebruikers, de doelgroep waarvoor ze het uiteindelijk allemaal doen. Feedback verzamelen kan heel uiteenlopende vormen aannemen, maar gebeurt vaker informeel en ongestructureerd.

> *We hebben daar een hele weg in afgelegd, en beseft dat we daar diverse manieren voor moeten hebben. We hebben een oudervergadering en daar komen zinvolle dingen uit, zoals recent bijvoorbeeld omtrent het vrijwilligersbeleid: ze bepalen mee het kader, hebben de minimumleeftijd op zestien gezet, aangegeven dat zij de vrijwilligers op voorhand eens willen leren kennen. Dat is één ding. Daarnaast maken we echt tijd voor ouders die bij het brengen en het halen een gesprek willen, we kunnen ons altijd even apart gaan zetten. Dat gebeurt wel regelmatig. We hebben ook een gezinsfestivalletje elk jaar: Goegezind. Daar komen ouders ook meehelpen, dus daar zijn ze ook betrokken. Ouders springen soms ook voor elkaar in, als de nieuwkomers de taal nog niet helemaal machtig zijn. Maar dat is een zoektocht.*
>
> ***De Egeltjes***

Vaak is de doelgroep meteen ook de leefwereld van (een deel van) het kernteam, waardoor als vanzelfsprekend voeling gehouden wordt met de doelgroep. Het in of heel dicht bij de doelgroep staan is trouwens iets wat burgerinitiatieven vaak typeert.

INHOUDELIJKE RUIMTE CREËREN

Om duurzaam te zijn, moet je ook voldoende ruimte kunnen vrijmaken voor inhoudelijke groei, nieuwe uitdagingen en het verkennen van nieuwe horizonten.

> *Er is een kernteam van zes personen van wie de meesten al betrokken waren vanaf het begin. Het team is gedreven door emotie en perfectionisme. Twee keer per jaar ervaart de groep 'groeipijnen' omdat het zo'n evoluerend en groeiend werk is. Het is een organische bedrijfsvoering. We gaan ook twee keer per jaar voor vijf dagen met het kernteam naar het buitenland op 'workaction'. Tijdens deze periode beslissen we waaraan we zullen werken en gaan we na of iedereen zich nog focust op zijn eigen missie.*
>
> ***Cokido-De Stuyverij***

Door stagiairs, studenten en andere mogelijke partners in te zetten, kan je je blijven focussen op je eigen doelstellingen. Zo voorkom je dat je door zelf in te gaan op externe vragen, je eigen werking in het gedrang brengt.

> *We hebben een stagiair aangenomen die het concept familieraad in geestelijke gezondheidszorg met onze vrijwilligers aan het uitbenen is. Als we dan iets op papier hebben, kunnen we daarover in dialoog gaan. Maar je moet toch wel eerst de ruimte hebben om inzichten die bij uw vrijwilligers leven, bijeen te brengen en dat wat uit te schrijven. Dit is de enige manier om ruimte te creëren voor dat soort dingen.*
>
> ***Similes***

TIP!

Straal als trekker/kernteam rust en openheid uit. Weet waar je mee bezig bent, communiceer dat duidelijk en bewaak er de grenzen van. Worden deze grenzen overschreden? Zoek dan rustig naar oplossingen. Dat schept vertrouwen bij de betrokkenen in je initiatief en bij nieuwsgierige omstaanders.

Wees hier creatief in. Zet bijvoorbeeld kleine experimenten op, in samenwerking met enkele leden of vrijwilligers die door opgebouwde kennis of ervaring voeling hebben met bepaalde spanningen, problemen die zich stellen of een ontoereikendheid binnen je initiatief die op een bepaald moment wordt opgemerkt.

We hebben nu drie experimentjes lopen. Een vrijwilliger merkte dat het contact met een Marokkaanse vrouw moeilijker was en die gaat daar nu vorming rond volgen en dan iets opstellen voor intervisie zodat andere groepen daar ook uit kunnen leren. Iemand anders heeft een tijdje in het buitenland gewoond. Zij spreekt Arabisch en wil proberen eens in een andere taal dingen te organiseren. Zo zijn er drie projectjes, we zien wel wat we daar in de toekomst mee doen.

Similes

TIP!

Een lerend netwerk, online zowel als offline, geeft je energie en erkenning. Je kan er leren uit ervaringen van andere burgerinitiatieven met gelijklopende thema's of formats. Ondersteunende (koepel) organisaties brengen soms initiatieven bij elkaar.

ONDERSTEUNENDE ORGANISATIES

Een belangrijke rol in het hele verhaal is weggelegd voor de zogenaamde 'ondersteunende organisaties'. Ondersteunende organisaties zijn gezond nieuwsgierig naar je passie en ideeën en helpen je je weg zoeken. Ze bieden je van bij de start een platform om je ideeën om te zetten naar de praktijk. Ze helpen vermijden dat je het warm water opnieuw moet uitvinden, helpen je aan een kader en als dat kader niet past, en je wilt je eigen idee uitwerken, dan voorzien ze de tools om dat te doen. Of ze wijzen je de weg ernaartoe. Ze bieden je vorming en opleiding, vergroten je netwerk en verwijzen je op gepaste wijze door.

In eerste instantie geven ze je een zicht op de lusten én de lasten die je onderweg zal tegenkomen en helpen ze je inschatten of je over de nodige draagkracht en motivatie beschikt om het hele proces te doorlopen.

> *Het is zonde van het engagement als mensen nadien zeggen dat ze er toch iets anders bij verwacht hadden*
> **Trefpunt Zelfhulp**

Nadat je je ideeën, doelstellingen en dromen hebt gedeeld, exploreren ze samen met jou het bestaande landschap van initiatieven die dicht aanleunen bij wat jij voor ogen hebt. Ze stimuleren je om je eigen ervaring, nood of behoefte te overstijgen zonder je authenticiteit te verliezen. Door samen te bekijken wat er al is, kan je beslissen om je daarbij aan te sluiten, of kan je scherper stellen hoe je het verschil wilt maken.

> *Denk met open geest na over je eigen thema en zoek verbindingen. Durf co-creatief denken. Als organisatie moet je gericht zijn op samenwerken in co-creatie, maar ook als burger, als individu.*
> **Similes**

Verschillende organisaties hebben over de jaren heen een ondersteuningsaanbod uitgewerkt dat is afgestemd op hun doelgroep, die soms breed, soms heel specifiek is. Zo werd het concept 'stuifplekken' bedacht: vaste momenten waarop je je prille ideeën kan aftoetsen met andere burgers, (sociale) ondernemers, of sociale werkers (zie De Stuyverij, p. 60). Er werden draaiboeken ontwikkeld en er worden infomomenten georganiseerd om je de eerste stappen te helpen zetten (zoals Netwerk Bewust Verbruiken, p. 61).

Start je een initiatief op dat een gevoelig en persoonlijk thema raakt, dan vind je zorgzame, individuele begeleiding met oog voor de oorsprong van je motivatie (zoals Trefpunt Zelfhulp, p. 62). Sommige organisaties zijn ooit zelf als lokaal burgerinitiatief gestart maar zijn inmiddels verspreid over heel Vlaanderen; zij stellen hun jarenlange ervaring nu als ondersteunende organisatie ten dienste van personen die iets willen betekenen voor dezelfde doelgroep (zoals Domo, Similes en Cokido, vanaf p. 59).

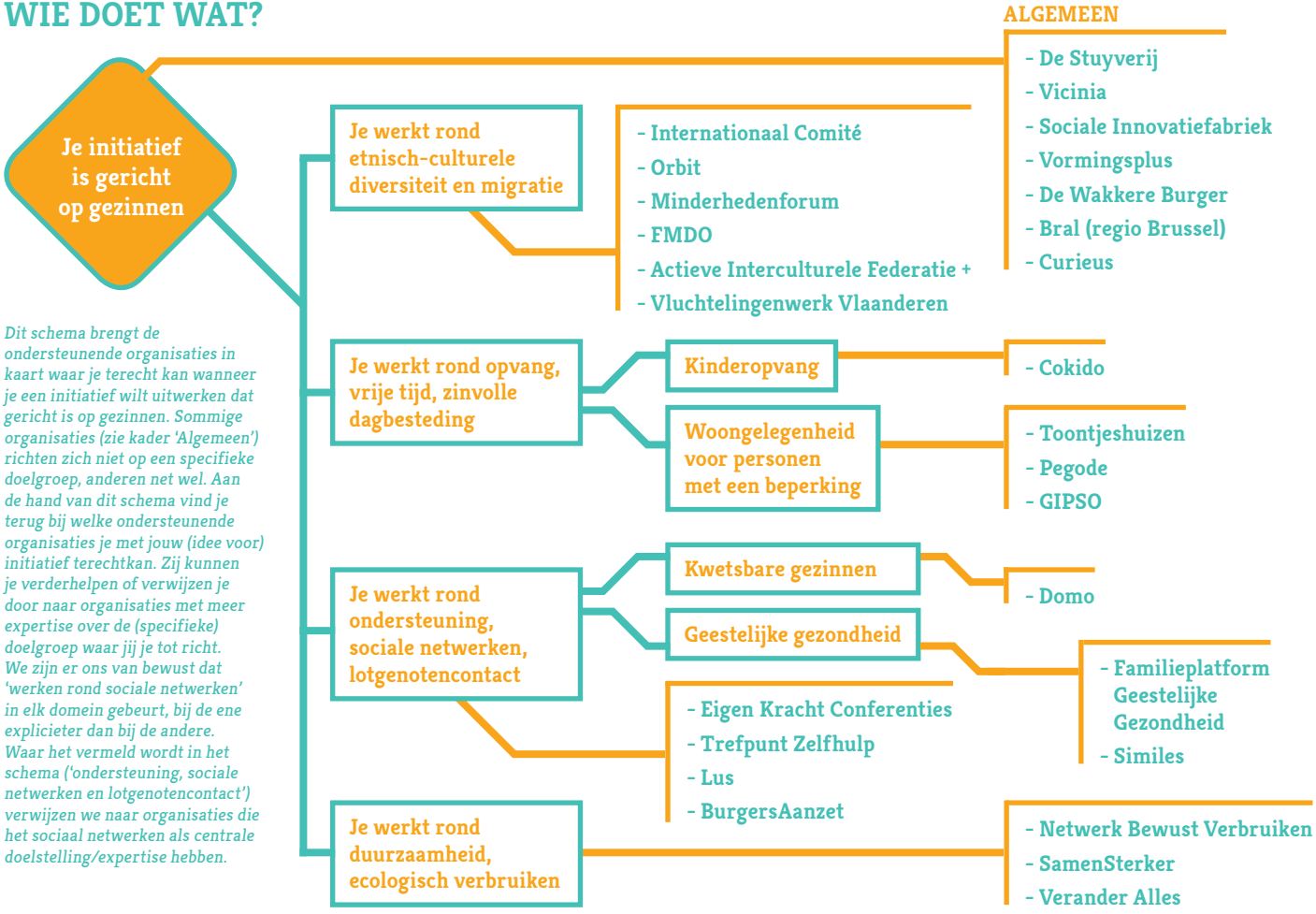
Wat kunnen zulke diensten concreet voor jou betekenen bij aanvang van je initiatief?

- Ze brengen je samen met interessante personen om je idee met hen af te toetsen
- Ze brengen je in contact met andere initiatieven
- Ze ondersteunen je enthousiasme
- Ze zetten je verwachtingen en dromen op scherp
- Ze helpen je je idee uit te kristalliseren
- Ze helpen je bewust worden van je visie en deze te uiten
- Ze geven je de nodige info om van start te gaan
- Ze (her)oriënteren je in de juiste richting
- Ze verwijzen je naar relevante hulpbronnen
- Ze brengen je noodzakelijk kennis en vaardigheden bij via vorming of opleiding
- ...

Wat kan een ondersteunende dienst concreet betekenen in een later stadium?

- Ze helpen je je visie en missie op punt stellen
- Ze helpen je je doelgroep afbakenen
- Ze geven vorming en opleiding, of bieden informatieve gesprekken over
  - Organisatiemogelijkheden
  - Wetgeving
  - Vrijwilligerswerking
  - Fondsen werven, projectaanvragen
  - Relevante methoden en technieken
  - Samenwerken met professionals
  - ...
- Ze zijn een neutraal en onafhankelijk klankbord bij vragen en onzekerheden
- Ze verwijzen door naar andere relevante diensten
- Ze organiseren tref- en ondersteuningsmomenten voor trekkers
- Ze voorzien soms in administratieve ondersteuning (jaarverslagen, vrijwilligersverzekeringen ...)
- Ze zetten soms professionele mensen in om bepaalde processen te begeleiden
- Aansluiting of opname in hun databank werkt soms als een kwaliteitslabel om bij andere instanties financiële of logistieke ondersteuning los te krijgen
- Ze brengen je op de hoogte van kleine projectaanvragen, wedstrijden
- Ze maken jouw activiteiten bekend aan andere initiatieven en omgekeerd
- Ze bieden je een netwerk aan om de brug te maken naar het beleid

WIE DOET WAT?

Dit schema brengt de ondersteunende organisaties in kaart waar je terecht kan wanneer je een initiatief wilt uitwerken dat gericht is op gezinnen. Sommige organisaties (zie kader 'Algemeen') richten zich niet op een specifieke doelgroep, anderen net wel. Aan de hand van dit schema vind je terug bij welke ondersteunende organisaties je met jouw (idee voor) initiatief terechtkan. Zij kunnen je verderhelpen of verwijzen je door naar organisaties met meer expertise over de (specifieke) doelgroep waar jij je tot richt. We zijn er ons van bewust dat 'werken rond sociale netwerken' in elk domein gebeurt, bij de ene explicieter dan bij de andere. Waar het vermeld wordt in het schema ('ondersteuning, sociale netwerken en lotgenotencontact') verwijzen we naar organisaties die het sociaal netwerken als centrale doelstelling/expertise hebben.

LIJST VAN DE ONDERSTEUNENDE ORGANISATIES

Hieronder vind je een overzicht van de organisaties die steun en begeleiding kunnen bieden. Het schematisch overzicht op p. 58 laat je toe om, vertrekkend van jouw initiatief, die organisaties te vinden die jou kunnen helpen. Let op: onderstaande lijst is bedoeld als startpunt en is niet exhaustief. Omdat ze na een tijd niet meer up to date zal zijn, doe je er goed aan ook zelf op zoek te gaan naar andere organisaties die de realisatie van jouw specifiek idee (mee) zouden kunnen ondersteunen.

* nam actief deel aan het vooronderzoek via een focusgroep, waarvoor onze hartelijke dank!

1 **ACTIEVE INTERCULTURELE FEDERATIE +**
Een multiculturele koepelvereniging die Nederlandstalige sociaal-culturele verenigingen met leden van verschillende nationaliteiten, samenbrengt in een streven naar een open en diverse samenleving.

2 **BRAL (REGIO BRUSSEL)**
Stadsbeweging die ijvert voor een duurzaam Brussel via acties, lobbywerk, ondersteuning van bewonersinitiatieven en advies aan de overheid.

3. **BURGERSAANZET**
Burgers of verenigingen die voor zichzelf of hun omgeving initiatieven wensen te ontwikkelen om via krachtgericht en netwerkversterkend werken personen te ondersteunen, kunnen hier voor informatie en ondersteuning terecht.

4. **COKIDO***
Ondersteunt de organisatie van solidaire buitenschoolse kinderopvang met een beurtrolsysteem, georganiseerd door de ouders, grootouders & familieleden.

5 CURIEUS

Progressieve culturele inspiratiefabriek die actief meebouwt aan een solidaire samenleving door mensen de ruimte geven om elkaar te ontmoeten, initiatieven te versterken die dat reeds doen en te inspireren met geëngageerde projecten.

6 DE STUYVERIJ*

Broedplek, ondersteuning en inspiratie voor mensen op weg naar een eerlijke, tolerante en betekenisvolle leefwereld 'vol-doening' voor iedereen.

7 DE WAKKERE BURGER

Versterkt de samenspraak tussen burger en bestuur, verspreidt nieuwe participatievormen en ondersteunt actieve burgers (inspiratie, netwerk, educatie).

8 DOMO*

Begeleidt en oriënteert burgers die gezinnen in moeilijkheden willen ondersteunen.

9 EIGEN KRACHT CONFERENTIES

EKC vzw zet vrijwillige coördinatoren in voor de begeleiding bij het organiseren van een Eigen Kracht Conferentie, een bijeenkomst van familie en vrienden, met de bedoeling mee te denken rond oplossingen voor gezinnen. De coördinatoren worden opgeleid en gecoacht door EKC vzw.

10 FAMILIEPLATFORM GEESTELIJKE GEZONDHEID

Kennis- en uitwisselingsplatform in samenwerking met verschillende familieorganisaties in Vlaanderen, actief op vlak van geestelijke gezondheid.

11 FMDO – FEDERATIE VAN MAROKKAANSE EN MONDIALE DEMOCRATISCHE ORGANISATIES

Koepelorganisatie voor sociaal-culturele verenigingen van mensen met een migratieachtergrond.

12 GIPSO

Biedt ondersteuning via projectcoördinatoren, coaches en experten voor gezinnen die zelf initiatief nemen om voor naaste personen met een beperking een eigen plek te zoeken.

13 INTERNATIONAAL COMITÉ

Ondersteunt en verenigt zelforganisaties van etnisch-culturele minderheden in een streven om solidariteit en samenwerking in de hele maatschappij te bevorderen.

14 LUS VZW

Ondersteunt gezinnen die werk willen maken van een sterk en betrokken (persoonlijk) netwerk van familie, vrienden, buren kennissen. Lus vzw gelooft dat je sterker in het leven staat, als er ook andere mensen bij betrokken zijn.

15 MINDERHEDENFORUM

Vertolkt de stem van etnisch-culturele minderheden bij beleidsmakers, netwerkt, deelt expertise en ondersteunt vrijwilligers, zelforganisaties en federaties die activiteiten organiseren inzake onderwijs en opvoeding en thema's als preventieve gezinsondersteuning.

16 NETWERK BEWUST VERBRUIKEN*

Inspireert en activeert mensen tot een eenvoudige en duurzame levensstijl.

17 ORBIT

Ondersteunt mensen in het persoonlijk reageren op alledaags racisme, organiseert netwerkdagen en vormingen en biedt publicaties aan.

18 PEGODE

Deelt expertise m.b.t. woonprojecten met ondersteuning voor personen met een beperking, biedt ondersteuning voor initiatiefnemers van nieuwe woonprojecten.

19 SAMENSTERKER

Ondersteunt initiatieven die streven naar duurzaamheid en daardoor financiële ademruimte creëren voor gezinnen en kwetsbare groepen.

20 SIMILES

Ondersteunt lokale Simileskringen en ondersteunt en oriënteert burgers met ideeën en initiatieven voor gezinnen met een psychisch kwetsbaar familielid.

21 SOCIALE INNOVATIEFABRIEK

Informeert, enthousiasmeert, activeert en begeleidt iedereen die sociaal wil ondernemen of innoveren, gedreven door maatschappelijke idealen.

22 TREFPUNT ZELFHULP*

Ondersteunt, begeleidt, informeert initiatieven en verenigingen die werken rond de zelfhulpgedachte of lotgenotencontact.

23 VERANDER ALLES

Zet je initiatief rond leef-milieu, samen-leven of deel-economie meer in de kijker door publicatie op hun website.

24 VICINIA

Wil buurten inspireren en zorgt voor kennisuitwisseling. Via de Atlas van Buurtinitiatieven (https://atlas.vicinia.be/nl/initiatives/) kan je andere initiatieven opzoeken, onder meer per thema of locatie. Zo kan een andere werking je inspireren of kan je kijken wat er in je buurt al bestaat. Daarnaast kan de Atlas ook zichtbaarheid creëren voor jouw initiatief.

25 VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN

Zet expertise rond het thema asiel in ter ondersteuning van iedereen die werkt met vluchtelingen.

26 VORMINGSPLUS

Stimuleert sociale innovatie, bouwt bruggen, zet netwerken en samenwerkingsverbanden op waarin ze hun krachten bundelen met die van organisaties, burgerinitiatieven, steden en gemeenten.

LIJST VAN DE GEÏNTERVIEWDE INITIATIEVEN

1 ANJER

Zelforganisatie in Antwerpen met socioculturele activiteiten gericht op gezinnen die een link hebben met de voormalige Sovjet-Unie. Organiseren workshops en uitstappen, waarbij de nadruk ligt op het versterken van de band tussen ouder en kind.

2 BABYNEST

Twee gepensioneerde vrouwen organiseren een winkeltje in Wondelgem waar ze met behulp van vrijwilligers kleding en spullen bedelen aan kwetsbare zwangere vrouwen en moeders van baby's en peuters.

3 DE BOUWSPEELPLAATS

In Kuurne mogen kinderen en jongeren uit de buurt een pleintje als bouwspeelplaats gebruiken en er onder toezicht van de 'bouwmeester' en hun ouders zelf installaties timmeren. Initiatief van een vader, met goedkeuring van de jeugddienst.

4 CASA DI MAURO

Initiatief van een moeder van een kind met een beperking en een vriendin die als opvoeder een nieuwe richting wilde inslaan. Zorgondersteuning en dagbesteding in een leefboerderij gekoppeld aan cohousing voor jongeren met een beperking in Kontich.

5 COKIDO DE STUYVERIJ/DE BLIJSPELERIJ

Roulerend vakantieopvangsysteem georganiseerd door ouders met kinderen, gestart vanuit persoonlijke ervaring van de initiatiefneemster van de Stuyverij (te Kortrijk). Dit initiatief wordt ook in andere regio's door ouders overgenomen.

6 DASKALIA

Culturele en educatieve vereniging in Leuven die groeide uit bestaande initiatieven van gemengde Pools-Belgische families. Voornamelijk initiatieven voor Nederlandstalige peuters en lagereschoolkinderen van Poolse ouders, met oog voor Poolse taal en culturele tradities.

7 DE EGELTJES

Oudercrèche in Sint-Truiden die zich richt tot kinderen met een ontwikkelingsachterstand, een moeilijke opvoedingssituatie of anderstalige kinderen en hun gezin

8 DE KAST

Initiatief van twee moeders en een directrice, verontwaardigd over de hoge prevalentie van armoede in Vlaanderen. Kleuters uit (kans)arme gezinnen krijgen via een herverdeelsysteem op school maaltijden, kledij en speelgoed in goede staat.

9 DE KLEINE BERG

Oudercrèche in Boechout waarbij de dagelijkse werking en bestuur in handen is van (voormalig) betrokken ouders en twee vaste krachten.

10 DE KOMPANIE

Initiatief opgericht door moeder die haar kind na het buitengewoon onderwijs niet zag functioneren in een grotere voorziening. Uitgebouwd tot oudergroep met een creatief atelier en een toekomstig woonproject in Mortsel voor jongeren met een beperking.

11 DE UITNODIGING

Genkse zelforganisatie vanuit de Marokkaanse gemeenschap met een kinder- en jongerenwerking rond culturele tradities en levensbeschouwing. Activiteiten, lessen en lezingen die mensen uitnodigen het beste uit zichzelf te halen, vanuit een religieus-islamitische insteek.

12 DE WERELD VAN RAYAAN

Inclusief atelier in Antwerpen, door Marokkaanse moeder met een autistische zoon opgericht voor kinderen met en zonder een beperking, met extra focus op kwetsbare doelgroepen wegens hun immigratie-achtergrond of SES.

13 FILTER CAFÉ FILTRÉ

Nationale ouderbeweging die via diverse acties pleit voor schone lucht in de omgeving van de scholen en woningen van de kinderen.

14 HOUVAST

Online lotgenotenplatform voor alleenstaande ouders, waarop ze ervaringen kunnen delen en informatie over alleenstaand ouderschap kunnen terugvinden. Sporadisch worden ook real-life lokale activiteiten georganiseerd.

15 INSPÉ HILOL

Vrijetijdsactiviteiten in het Gentse voor autistische kinderen die drempelverlagend moeten werken bij de doorstroom naar het reguliere aanbod. Opgestart door man die in zijn privéleven in contact kwam met de doelgroep.

16 JIHAD VAN DE MOEDERS

Lotgenotengroep van moeders wier (klein) kind slachtoffer is van radicalisering en naar Syrië vertrok. Ondersteunt preventieve sensibilisering over radicalisering in scholen en ijvert voor repatriëring van hun (klein)kinderen.

17 KIEMMA
Initiatief van twee gepensioneerde vrouwen die jaarlijks speelgoed inzamelen en een sinterklaasfeest organiseren voor kinderen die in armoede leven in Antwerpen.

18 LADDER'OP
Initiatief van vier Brusselse vriendinnen die direct of indirect geconfronteerd werden met kwetsbare groepen in de stad. Ze bieden onderwijsondersteuning aan kwetsbare kinderen in Brussel.

19 LIEVE ZUSJES, STOERE BROERS (LZSB)
Initiatief van gezinnen die de publieke ruimte in Kortrijk willen heroveren met onder meer picknickmomenten en het project Wildebras voor buitenspeelactiviteiten.

20 MANGOBOOM IN BLOEI
Brusselse zelforganisatie vanuit de Afrikaanse gemeenschap die taalateliers en socioculturele activiteiten opzet voor anderstalige nieuwkomers uit de lagere school, om hun integratiekansen te bevorderen.

21 SIMILES
Koepel van lokale kringen die activiteiten organiseren rond lotgenotencontact voor familieleden, partners of nauwe verwanten van personen met een psychische kwetsbaarheid.

22 SWOP & GO
Initiatief van een moeder en dochter, die een ruilwinkel organiseren in Kortrijk voor kinderen tussen 0 en 14 jaar. Focust op kwetsbare gezinnen en duurzaamheid.

23 'T GULDERIJTJE
Vrij te bezoeken kinderboerderij in een doodlopende straat in Zemst, onderhouden door een klein groepje buren.

24 WEEKENDS VOOR MANNEN, VADERS EN ZONEN (WMVZ)
Weekends voor mannen, vaders en zonen, met een focus op diepgang in mannelijke thema's en vader-zoonrelaties.

BEZIGE BURGERS

Inspiratiegidsvoor initiatieven voor en door gezinnen

INHOUD

Liesbeth Matthijs

Bo Fagardo

Kathleen Emmery

Elke Valgaeren

Dirk Luyten

VORMGEVING

Wim Pauwels

UITGAVE

2019

ISBN

9789082120240

odisee
KENNISCENTRUM
GEZINSWETENSCHAPPEN

Huart Hamoirlaan 136, 1030 Schaarbeek

www.kcgezinswetenschappen.be

/gezinswetenschappen

@gezinswetensch

kcgezinswetenschappen@odisee.be

02-240 68 40

Gezinsbond

Troonstraat 125, 1050 Brussel

www.gezinsbond.be

/gezinsbond

@gezinsbond

info@gezinsbond.be

02-507 88 11

Vandaag lijkt het al individualisering en polarisering wat de klok slaat. Gelukkig zien we heel wat nieuwe vormen van solidariteit en ontmoeting ontstaan. Dit is onder meer het geval bij burgerinitiatieven die gezinnen centraal stellen. Niet enkel overheden, intermediairen en professionals kunnen gezinnen ondersteunen, ook burgers en gezinnen steken zélf de handen uit de mouwen.

Het Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee Hogeschool) en de Gezinsbond voerden een verkennend onderzoek aan deze burgerinitiatieven. We brachten de verschillende soorten initiatieven in kaart en gingen vervolgens na wat faciliterende en belemmerende factoren zijn en welke rol de verschillende ondersteunende organisaties en overheden kunnen spelen voor burgerinitiatieven.

Uit het onderzoek vloeide ook deze inspiratiegids voort, boordevol praktijkvoorbeelden en handige tips voor bestaande burgerinitiatieven en iedereen die ideeën heeft om er in de toekomst een op te starten. Met deze gids willen we huidige en toekomstige initiatieven steunen bij de opstart, het vormen van een krachtig team, het opzetten van structuren, het zoeken naar financiële en materiële ondersteuning en het reflecteren over groei en toekomst.

Onmisbaar bij het maken van deze gids was de medewerking van de trekkers, vrijwilligers en medestanders van de talrijke initiatieven die we mochten interviewen. We willen hen hierbij allemaal hartelijk danken voor hun engagement en wensen hen een mooie toekomst toe!

odisee
KENNISCENTRUM
GEZINSWETENSCHAPPEN

Gezinsbond